DIMITRIE BOLINTINEANU – A FANTASTIC POET

Mihaela-Gabriela Păun
PhD. Student, University of Bucharest

Abstract: Dimitrie Bolintineanu is well-known in literature because of his usage of poetical, epical and satirical lyricism in his writings, prose or drama. This writer's efforts are for cultivating new literal forms, in the name of art of creation and some literal genres still not found in the literature of that time. G. Calinescu, in ,,The History of Romanian literature from origins to present" names him ,, the first Romanian poet who has the acoustic intention to value the word and he seeks for the word for what it suggests behind its boundaries and transforms the verse in just one aria. Bolintineanu is audile and mechanic and this is something linked more to modern poetry. He has a studied phonetism which translates the poetical idea straight forward, without any graphical associations. (G. Calinescu, 2003, page 271). His writings sing a very oriental type of beauty, managing to realize descriptive fragments of a very own refinement, but is impregnated of influences of fantastic.
Conclusion: Dimitrie Bolintineanu is well-known in Romanian literature because of his encyclopaedic culture and his art of writing original lines which offers the possibility to have a poetical rhythm so as to outclass his ancestors and contemporans.

Keywords: encyclopedic spirit, poetical art, original poetry, fantastical lyricism, pre-romantic folklore.

1. Dimitrie Bolintineanu – o „radiografie" concisă

Dimitrie Bolintineanu se remarcă în literatură prin cultivarea lirismului poetic, epic și satiric, prin teatru și scrierile în proză. Dintre specile cultivate amintim: ,,cîntece, idile, reverii, elegii, anacreontice, pastorale, balade, ode, basme, epigrame, legende, satire, fabule, poeme epice, roman în versuri și epopee" (N. Manolescu, 2008, p. 205). De asemenea, eforturile sale scriitoricești au în vedere arta creației, prin cultivarea unor noi forme literare, a unor genuri încă neexistente în literatura vremii și prin stilizarea limbii literare. Astfel, în „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent", George Călinescu îl numește „primul versificator român cu intenția valorii acustice a cuvîntului, care caută cuvîntul pentru ceea ce sugerează dincolo de marginile lui noționale și face din vers o singură arie. Bolintineanu e auditiv și mecanic și asta duce mai aproape de poezia modernă. El are un fonetism studiat care traduce ideea poetică direct, fără asociațiuni plastice" (G. Călinescu, 2003, p. 271). În „Istoria critică…." N. Manolescu reține opinia poetului care considera că poezia „trebuie să fie ‹‹natural, simplă, adevărată›› precum cîntecul păsării sau murmurul rîului" (N. Manolescu, 2008, p. 205).

În ceea ce privește originalitatea poetului în literatura română, conform „Dicţionarului literaturii române de la origini pînă la 1900", pp.114-115,menționăm:

1. Infiltrațiile romantice din poezia patriotică și legeda istorică;
2. Abordarea temelor fantaastice, de tip macabru;
3. Inserțiile preromantice;
4. Valorificarea idilei antice și a poeziei anacreontice prin îmbinarea cu „elemente ale stilului rococo și ale cîntecului lutăresc"
5. Reliefarea peisajului „marin și exotic" în literatură;
6. Valorizarea limbajului prin includerea cuvintelor de origine turcă și descrieri pitorești;
7. Prerondelismul evidențiat în imagini luminoase, diafane, rezultate în urma jocului de lumini și culori ce evidențiază „limpezimile acvatice";

BDD-A27993 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:28 UTC)

8. Simbolistica mării este decodificată pentru prima dată în literatura noastră ca peisaj interior și obiect liric de contemplație;

9. Cultivarea satirei ca manifest civic a influențat mentalitatea epocii, deoarece acet tip de creație era menit să indice și condamne politicienii demagogi, ipocriți și venali prin ridiculizare. Referitor la ridiculizare, impresionantă este „Oda XIII" deoarece se numără printre primele scrieri antidinastice.

10. Interesul pentru lumea exotică a Orientului în „Macedonele" și „Florile Bosforului" aduce un suflu nou în literatură prin ceea ce criticul Ioan Negoițescu numea „decorul Orientului mirific, senzualitatea, laurii solari, clima blîndă și roză" (I. Negoițescu, 1991, p.72).

11. Pastoralismul macedonean este evidențiat de „evocarea etnografică" prin „modele antice și folclorice". În acest sens se poate menționa poezia: „San Marina" - „poezia transhumanței păstorilor macedoneni, care evocă... gesturi ritualice, într-o mișcare lină, desfășurată în ritmurile eternității, cu sugestia spațiului nemărginit și a timpului derulat în cicluri prestabilite" (*Dicționar....,* 1979, p. 114). În ceea ce privește pastoralele, criticul literar George Călinescu le consideră „madrigale pierdute în dulcegării diminutivale și în plate sensualități"(G. Călinescu, 2003, p. 220).

12. Prin romanul „Manoil", Dimitrie Bolintineanu evidențiază, în general, „romanul de moravuri românesc" și în special, „tipul eroului romantic, pasionat și sensibil, apoi cinic, disperat și nepăsător, tiranic, împins prin necredința unei femei în prăpastia viciului și salvat prin iuirea pură a unei fete" (*Dictionar...*,1979, p. 115).

13. Prin romanul „Elena" sunt sondate resorturile sufletești feminine și impactul geloziei în viața cuplului;

14. În jurnalele de călătorie se evidențiază perisabilitate lucrurilor omenești

15. Cultivarea epopeii prin „Sorin sau tăierea boierilor la Tîrgoviște" și „Andrei sau luarea Nicopolei" care sunt încercări de abordare a speciei;

16. Abordarea tehnicii foiletonistice în „Doritorii nebuni" care, deși abundă de mister, senzație și încărcătură erotică, lacrimogenă, nu impresionează.

2. Un liric în stil oriental

În poeziile „Florile Bosforului" poetul valorifică un motiv romantic: romantismul locurilor. Astfel, el este fascinat de peisajul nocturn al orașului căruia luna îi dă o aură de mister: „E oara cînd s-aprinde a lui Lial făclie/ Și varsă valuri d-aur pe marea azurie,/ Lăsînd ca să se vază mișcînd din aripioari/ O pulbere argintoasă de mii de peștișori;/ Frumoase mozaice, divine, infinite,/ Ce schimbă a lui forme, bizare, strălucite..." (D. Bolintineanu, p. 127). Referitor la peisajul din „Esmé", „O noapte de vară" și „Aplec ochii", Mircea Anghelescu evidențiază „misterul, caracterul exotic, straniul uneori al peisajului....creator de disponibilități lirice prin el însuși, oferind cadrul ideal al evaziunii din cotidianul burghez....un peisaj consonant, situat la granița dintre vis și realitate,....care păstrează ceva din poezia visului, a iubirilor eterne, a conflictelor dramatice" (M. Anghelescu, 1975).

Valoarea poeziilor în stil oriental, scrise în limba română, este remarcată și de Radu Ionescu în 1855, în prefața la volumul: „Poesiile vechi și nouă a d-lui Dimitrie Bolintineanu": „Și ce bine sunt exprimate formele încîntătoare, scenele pline de poezie, florile cele mai plăcute, parfumele cele mai suave și toată poezia"(Radu Ionescu, apud M. Anghelescu, 1975,p. 129). Acest spațiu al „tărîmului de vis" devine, în opinia aceluiași critic, spațiul ideal în care imaginația poetului „poate să desfășoare toată avuția imaginațiunii sale. Cine n-a auzit de această țară unde totul este poezie, unde cresc florile cele mai strălucitoare, unde cînt paserile cele mai armonioase, unde femeile, închipuiri cerești, respir numai amor!....a vedea în răsfrîngerea razelor sarelui că toate iau o viață nouă; apele strălucesc ca unde de cristal; florile sărutate și de raze și de aurele serii, las a se înălța sufletul lor de

BDD-A27993 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:28 UTC)

parfume ce-l prinde prin haremuri mii de frumuseți (...). Sunt momente în care sufletul nostru simte trebuința de a ieși din această lume de mizerii și, ca un fluture pe care flacăra îl atrage, el se aruncă în infinit" (M. Anghelescu, 1975, p. 129). Considerăm că aceste pasaje descriptive sunt elocvente pentru ceea ce numim astăzi ekphrasis.

În ceea ce privește versurile lui Bolintineanu și „natura de vis" încifrată de acestea, M. Anghelescu decodifică o altă cheie de abordare considerînd că prin ele „încearcă să evadeze din el însuși și din împrejurările meschine ale unei vieți lipsite de satisfacții (Constantinopol înseamnă și epoca unor repetate căutări erotice eșuate), dar care i se refuză....personajele sale fac parte integrantă din acest peisaj al irealității visate și numele lor cu sonorități evocatoare de asemenea: Esmé, Dilruban, Mehrube, Almeilaur" (M. Anghelescu, 1975, pp. 145-146). Referitor la aceste nume D. Popovici în „Romantismul românesc" le consideră revelatoare „prin progresiva întunecare a sunetelor" pentru „destinul ce apasă asupra frumoasei femei" (D. Popovici,1969, p. 308).

3. **Un liric fantast**

Avînd în vedere conceptul de fantastic în perioada preromantică românească, din punctul nostru de vedere, al prezenței fantasticului, identificăm în opera lui Dimitrie Bolintineanu:

a) *Personaje de tip fantastic*:

-*iubita - strigoi:* „E frumoasă,.../Însă chipu-i e pălit,/ Într-un giulgiu e înfășată,/ Ca un om ce-a murit" (p. 122).

- *fata din vis:* „Părul ei, făcut cosițe,/ Cade pe-albu-i sîn în vițe,/ (...)/ Și roșește ca un frag/.../ Ochii ei, vii viorele,/.../ Două arcuri de mătase/ Fruntea ei îi însemnasă,/.../ Pe mijlocu-i rocie albă,/ Cingă d-aur, scumpă dalbă,/ Sînul ei cel tinerel/ Părea piept de porumbel./ Mînă mică și piciorul (...)/ Port pe față strălucirea/ (...)/ Pe cosiță foc de zori,/ Pe guriță fum de flori" (pp. 151-152).

- *îngerul „răpitor" și „mîndru", Smaralda* din *„Sorin sau tăierea boierilor la Tîrgoviște"(pp.284-285)*

- *Timpul*: „Un om cu cosițe și gene albite,/ Cu brațe secate, cu fețe pălite,/ cu coasa de fier"(p. 179).

-*Fantasme, „duhuri neguroase" în „O noapte la morminte":* „Iar fantasme lunatice/Rîdeau pe-o monastire (...) Lătra departe cîinele/ La duhuri neguroase" (p. 95).

- *Ielele, în aceeași poezie:* „Atunci trecură iele/ De mîini în horă prinse" (p. 95);

- portretul satanei în „Mortul": "Dar ochii satanei în noapte luminoasă/ Ca două steluțe ce-n nori strălucesc,/ Ca doi cărbuni roșii ce-n umbră roșesc,/ Și negrile-i aripi pe capu-mi se-nchină!" (p. 97).

- *Moartea:* „Moartea se arată/ Cu perii zburliți, / De lacrimi stropiți,/ De șerpi împletiți;/ Naltă și uscată, De boale urmată (...)/ Din Aripi plesnind/ Ca isme rînjind" (p. 99).

-*Fata – porumbiță în „Făt-Frumos*": „El zărește o porumbiță/ Cu cap mic și poleit (...)/ Rumenă și albuliță/ Și cu perii bălăiori,/ Cu grumazi de porumbiță/ Și cu flori pe sîniori" (p.108-109).

-„*Dulcea fantasmă*" din „Herol": „Pe mantia-i albă, cosițele-i umbroase/ Ca noaptea cu ziua se-ngînă apărînd,/ Și brîul ei de aur, cu raze lucioase,/ Încinge ferice mijlocu-i plăpînd/ Dar fața-i străluce de-acea frumusețe/ Ce nu-i cunoscută la neam omenesc,/ Și rozele-s stinse pe dulcele-i fețe,/ Cătarea-i pierdut-a cel foc fecioresc"(p.114).

-„*Naiba" din „Mihnea și baba*":„El are cap de taur/ Și gheară de strigoi,/Și coada-i de balaur, Și geme cu turbare/ Cînd baba tristă-i pare/ Iar coada-i stă vulvoi./ Iar nagodele – urîte,/ Ca un mistreț la cap,/ Cu lungi și trîmbe rîte,/ Cu care dă pe stîncă/ Rîm mare cea adîncă/ Și lumea nu le-ncap;"(p.120).

BDD-A27993 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:28 UTC)

-*Baba din „Mihnea și baba”:* „Baba p-o cavală iute ca fulgerul/.../Slabă și palidă, pletele-i fîlfîie/ Pe osăminte;/ Barba îi tremură, dinții se clatină,/ Muge ca taur;/ Geme ca tunetul, bate cavalele/ Cu un balaur”(p. 121).

b) *Evenimente de tip fantastic:*

-*Revenirea unui mort în lumea celor vii în „Umbra răzbunătoare”:* „Somnul ochii nu-i atinge,/ Visele plăceri nu-i port,/ De cum soarele se stinge,/ Vede fratele lui mort” (p. 118).

- *Dispariția lăutarului din mijlocul petrecăreților în poezia „Lăutarul”.*

-*Metamorfozele succesive din „Șir’te mărgărite”: din copii în brădiori-în scîntei-copii:* „Din copii bălăiori/ Răsărit-au brădiori (…)/ Brădiorii cad în foc; (…)/ Iată c-au sărit scîntei/ Și scînteile, rouate/Se schimbară-n doi feciori/ Drăgălași ca două flori” (p. 300).

-*Transformarea tînărului în rouă la apariția soarelui* în „Domnul de rouă”: „Însă, o, durere/ Soarele lucește…/ Domnu s-a-nrouat!” (p. 103).

-*Chemarea și stăpînirea animalelor sălbatice* în „N-aude, N-avede, N-a greul pămîntului”: „O! N-aude, N-avede, N-a greul pămîntului/ …/ Hiarele prin crînguri verde/ Vin cu zborul vîntului.” (p.107).

-*Apariția „omului-negru în manta” ce împlinește voia lui Făt-Frumos.*

-*Transformarea celor doi tineri îndrăgostiți în 2 rîuri în „Mureșul și Aluta”:* „Ursitoarea vieții care îi transform în două rîuri late, / Mureșul și Aluta puțin depărtate” (p.121).

-*Răpirea fecioarei, fiică de-mpărat de către zmeu în „Peștera muștelor”* (pp. 111-113).

-*Apariția diavolului și a urgiilor iadului în „Mihnea și baba”:* Iar naiba, ce fîntîna/ O soarbe într-o clipă/ Și tot de sete țipă/ La dreapta lui zboară/…./ Și șase legioane/ De diavoli blestemați/ Treceau ca turbilioane/ De flăcări infernale,/ Călări tot pe cavale,/ Cu perii vulvoiați;/ Și mii de mii de spaime/ Veneau din iad rîzînd” (p. 120).

-*Fuga lui Mihea și tentativa Babei de a-l prinde în „Mihnea și baba”:* „Mihenea încalecă, calul său tropotă,/ Fuge ca vîntul;/ Sună pădurile, fîșie frunzele,/ Geme pămîntul;/ Fug legioanele, zbor cu cavalele./ Luna dispare;/ Cerul se-ntunecă, munții se clatenă,/ Mihnea tresare;/ Fulgerul scînteie, tunetul bubuie,/ Calul său cade;/ Demonii rîseră; o ce de hohote!/ …/ Fuge mai tare;/ fuge ca crivățul; sabia-i sfîrîie/ În apărare;/ Aripi fantastice simte pe umere/ Însă el fuge;/ Pare că-l sfîșie guri însetabile,/ Hainele-i suge;/ Baba p-o cavală iute ca fulgerul/ Trece-nainte;” (p.121).

- Dialogul dinte banul Flenderiță și Nemesis, zeița răzbunării (pp. 162-165).

c) *Sentimente care induc fantasticul*: *frica, teroarea, spaima, groaza:* „Și deodat-a tresărit (...)/ Ce al morții glas deodată/ Împrejur a auzit” (p. 123); „A oaspeților voie se răspîndește-n dată/ Și spaima-n fiorează pe privitori uimiți” (p. 290); „Înmărmuriți de spaimă, toți tac în adunare/ Și nimeni nu-nțelege acest amar mister” (p. 291); „Sinistra lui rînjire pe toți a-nfiorat” (p. 291); . „...zise femeilor uimite” (p. 291); „Așa vorbi bătrîna/ Și Mihnea tremură” (p.120).

d) *Fenomene ale naturii cu potenţial fantastic şi cu inducţii fantastice: ploaia care izoleaza, furtuna, norii grei*: ”noapte furtunoasă” și ”Noaptea este foarte rece; ..un călător/ Prin furtuna nopții trece”(p. 291); ”Un fulger!....norul fumegă;/ Iar tunetul răspunde,/ Și ploaia cade, spumegă,/ În turburoase unde.” (p. 96).

e) *Momente ale zilei*: *miezul nopţii favorizează apariţia iubitei – strigoi; noaptea – spaţiul care camuflează şi ocroteşte în poezia „Lăutarul”.*

f) *Cimitirul este un loc cu potenţial fantastic.*

g) *Somnul ca simulacru al morţii*: „Morții care mă-nconjor/ (...) Se deștept din somnul lor” (p.125); „Pe brațele mele dormi suflet dorit (...)/ Un june cadaver zăcînd pe mormînt” (pp.116-117).

BDD-A27993 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:28 UTC)

h) *Relaţie de tip fantastic creată în altă situaţie de tip fantastică (visul) în „Visul lui Ştefan cel Mare”:* „Iată că-i apare o fecioară junǎ,/ Ale cării plete strălucesc la lună,/ Negre și bogate sub cununi de flori;/ Ochi ei asupră-i cad pătrunzători;/ Cad ca două raze, dulci și călduroase,/ Mîna ei atinge coamele-i undoase” (pp. 258-259).

i) *Relaţie de tip fantastic cu un iniţiat: ursita* în „Domnul de rouă” și *fata din vis* în „Visul lui Ștefan cel Mare” care le revelează viitorul: „ ... odată soarele pe cale/ De te va găsi,/ Într-o rouă dulce cu zilele tale/ Te va risipi”(p.102); „Mergi pe a ta cale, nu sta niciodată!/ Urmă datoria care ți-e lăsată!/ Cu- orice-mpiedicare țara-a ta va fi!” (p.73).

j) *Situaţii de tip fantastic:*

- *Apariţia morţii*: „Într-o noapte de amar/ A venit o Doamnă mare,/ Și-a luat-o pe al ei car (p. 144).
  - *Transformarea mediului la apariţia morţii în „Făt*-Frumos”: „L-ale candelelor flăcări/ Tot-n negru se-mbracă;/ Florile se schibă-n lacrimi;/ Cîntecele înceta” (p. 110).
  - *Apariţia scheletelor hidoase*: „Scoteau din groapă mîinile/ Scheletele hidoase” (p. 95).
  - *Călătoria în Rai*: „Vin’cu mine, albă floare,/ Către cerul înstelat, / Unde viața nu mai moare,/ Unde-amoru-i necurmat!/ Unde visul tînăr dulce/ Unde roua trece-n fum/ Și dorințele zbor dulce/ Cu al crinilor parfum”(p. 95).
  - *Apariţia frumoasei din „nori*”: „Lasă dulcea mea frumoasă,/ Cortul tău pierdut în nori/ (...)/ Vino neîmpodobită/ Sub ileacul alb de fir,/ Sub o cingă împletită/ Cu boboci de trandafir/ Coama-ți d-aur înnodată./ Pe la spate drăgălaș,/ Să se verse și să bată/ Ăst picior de copilaș./ Grațiile, jumătate/ Nude spun că dănțuiau/ ...în timpuri depărtate”(p. 179).
  - *Efectele blestemului rostit de lăutar*: „Iar în sala de plăcere/ Candelele au pălit./ Mîna-n gheață pe pahare/ florile se sting pe loc;/ Iar în sala latră pare/ O columnă grea de foc” (p. 194).
  - *Spaima mortului*-viu: „Înspăimîntat de tunete/ Un mort veni spre mine” (p. 96).
  - *Balaurul care „bîntuie” mormîntul*: „Și-un verde balaur zbura prin mormînt” (p. 96).
  - *Invazia muștelor* în ”Peștera muștelor”: „Dar din peșteri zmeul varsă pe flăcăi/ Muște veninoase ce-n acele văi/ Caii lor omoară”(p.113).
  - *Deschiderea mormîntului în „Herol”:* „.... mormîntul tresare/ Și-ndată deschide și sînu-i de lut” (p.114).
  - *Împlinirea dorinței de a fi cu iubita moartă:* ”... dacă crezi însuți – mai zisă răpită-/ Că nu poți în viață să fi fericit,/ Dorința ta dulce să fie-mplinită” (p. 115).
  - „*Ceata infernă” din „Mihnea și baba”:* „Toți morții din mormînturi,/ Cu ghearăle-ncleștate,/ Ca frunzele uscate,/ Ce zbor cînd suflă vînturi,/ Spre Mihnea alerga/ Iar vîrcolacii serii/ Ce chiar din lună pișcă,/.../ Țipînd acum zbura./ Șoimanele ce umblă/ Cu vijelii turbate,/ Coloase deșirate/ Cu forma ca o turlă,/ Din munți în văi călca (Bolintineanu, 1963, pp.118-119)”.
  - *Eroul din noapte, înfrînt, care fuge fără a fi văzut de dușmani și căruia luna îi luminează calea:* „Un erou în noapte încă se mai bate./ Trece printre unguri, fără ca să-l vază,/.../ Și în umbra nopții armăsaru-i zboară/ Ca o-nchipuire albă și ușoară./ Luna după dealuri mergînd să se culce, Îi arată calea și-i surîde dulce” (p. 68).

BDD-A27993 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:28 UTC)

k) *Relaţia cu un îndrumător de tip superior:* Iniţiata în tainele viitorului care-i descoperă viitorul: „Orice – mpiedicare, stavili, vor pieri;/ Cu-orice împiedicare ţar-a ta va fi” (p. 259).

l) *Declanşatori sau sîmburi ai fantasticului*:

- *Apa:*

-ca lăcaş al morţii în „Sorin sau tăierea boierilor la Tîrgovişte”: „Ieşi din apă moartea..../ vin’, mîndrul meu frumos” (p. 283).

-care limitează şi separă: hotar între lumea terestră şi „cea de dincolo” în poezia „Timpul”.

- *Inelul vrăjit, cu „pajură domnească”*: „Ia dar inelul acesta cu pajură domnească (...)/ Cu el oricine poate orice să unelteasc㠖/ Tot lui i se supune, totul îi e plecat.” (p. 287).
- *Buruieni, ierburi, pene, şuviţa de păr:*
- *Picăturile de sînge din „Visul lui Ştefan cel Mare”* (p. 258) *şi sudoarea de sîngele în „Herol”:* „Din fruntea lui cură sudoare de sînge” (p.114).
- *Norul de aur*: „Pe un nor de aur zboară ea cu fală;/ Un parfum de roze pasul ei exală” (p. 259).
- *Sunetul armonios ce precede dispariţia bărcii în poezia „Timpul” :* „Dar vasul dispare se duce şi-n umbră dispare,/ Se stinge cu-ncetul cerească cîntare/ Pe rîul tacut” (p.181).
- *Dansul zînelor apei în „Sorin sau tăierea boierilor la Tîrgovişte”:* „Din sînul apei iese o horă graţioasă/ De tinere fecioare, frumoase, rîzători/ A căror coamă cade pe sînul lor undoasă,/ A căror guri exală parfumul cel cu flori” (p. 283).
- *Aburul care precede apariţia ielelor:* „Ş-un abur toate stelele/ Îndată le cuprinse” (p. 95).
- *Mîna mortului:* „Mîna fantasmei ce plînge/ Îi arată cînd şi cînd/ Hircă plină cu – al lui sînge,/ Cu – al său sînge fumegînd” (p.118).
- *Cuvîntul rostit:*

- Blestemul din poezia „Lăutarul”: „S-aveţi repaos într-un mormînt/ Numai cînd corpul ars de durere,/ răci-va-n lume orice plăcere/ Prin desecatul său osămînt?/ S-aveţi vedere; rău să zîmbiţi!/ Auz, s-auzul să vă înşele,/ Gură şi vorbe fără de cale;/ Inimi şi numai chin să simţiţi./ Pe cît trăive-ţi pacest pămînt,/ Fapta cea bună ce-ţi face-n lume/ Să se topească fără de nume/ Cum piere-n spaţiu urma de vînt!”(p.193).

-Blestemul din „Mihnea şi baba”: „Oriunde vei merge să calci, o, tirane,/ Să calci pe-un cadaver şi-n visu-ţi să-l vezi!/ Să strîngi tu din mînă-ţi tot mîini diafane/ Şi orice ţi-o spune tu toate să crezi./ Să-ţi arză plămînii d-o sete adîncă/ Şi apă, tirane să nu poţi să bei!/ Să simţi totd-auna asupră-ţi o stîncă!/ Să-nclini a ta frunte la cine nu vrei!/ Să nu se cunoască ce bine vei face!/ Să plîngi, însă lacrimi să nu poţi vărsa,/ Şi orice dorinţă, şi orice-ţi va place/ Să nu poţi, tirane, să nu poţi gusta!/ Să crezi că eşti geniu, să ai zile multe,/ Şi toţi ai tăi moară, iar tu să trăieşti!/ Şi vorba ta nimeni să nu o asculte,/ Nimic să-ţi mai placă, nimic să-ţi doreşti!” (1963, p. 119);

-Blestemul dervişului: „În toată viaţa voastră, pe-a voastră tristă casă,/.../ O rudă să vă moară, cu orice an ce pasă/ Şi voi să trăiţi încă, domniţi d-al morţii duh!/ Durerile trecute să le-aduceţi aminte!/ Uitarea dorul vostru să uite-a împăca!/ Flămînzi, să roadeţi iarba ce naşte pe morminte,/.../ Să vă vedeţi voi viţa prin alţii rădicată!/ Căzuţi la băuturi!/ Să vă muşcaţi şi braţul şi mîna deşirată!/ Din lacrimile voastre să vă-adăpaţi, ghiauri!/ Să vă tîrîţ pe strade cu braţele rănite/ Pe hîrburi ne-ncetat,/ .../ Să auziţi în noapte pe boarele sălbateci/ O şoaptă ca de lanţuri ce robii-n lume port!/ Pe ce veţi punea fruntea în visele fantastici/ Să vi se pară vouă că-i capul unui mort!/ În casa unde puneţi piciorul vre odată/ s-aflaţi vreun adăpost,/ Să intre cruda moarte de boale conjurată, să nu mai fie pace, să nu mai afle rost!/ Pe orice-ţi pune

BDD-A27993 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:28 UTC)

mîna țărînă să se facă!/ Să vestejească floarea de care ati atins!/ Să se usuce vinul ce grijele vă-mpacă,/ Sau să se schimbe-n dată în plîns de foc nestins" (Bolintineanu, 1963, p.132).

Din folclorul românesc Dimitrie Bolintineanu valorifică în opera sa următoarele credinţe populare:

- *Călătoria spre lumea cealaltă pe apă, într-o barcă în „Timpul".*
- *Apelarea la forţele răului pentru rezolvarea unei situaţii şi respingerea ajutorului divin.*
- *Apariția ielelor este însoțită de horă. Cine le vede dansînd rămne cu mintea „sucită".*
- *Credința în strigoi sau Viul-mort.*
- *Credința că demonii fug la cîntatul cocoșilor:* „Dar cocoși-n lumncă cîntă..../ Umbra – atunci a tresărit ...(...)/ Căci se-arată ziua sîntă,/ Și-n cer zori au rumenit!" (D. Bolintineanu, 1961, p. 126).
- *Călătoriile* sunt văzute ca drumuri pentru împlinirea unor idealuri.

Dimitrie Bolintineanu își depășește contemporanii și predecesorii prin ritmul poetic ce îl individualizează și reliefează, atît arta sa de a scrie versuri, cu accent pe necesitatea originalității, cît și prin spiritul enciclopedic, inovativ pe care îl posedă și prin care amprentează literatura română.

BIBLIOGRAPHY

Anghelescu, M. 1975. *Literatura română și orientului (sec. XVII-XIX),* București, Editura Minerva.

Bolintineanu, D. 1963. *Poezii,* Antologie prefațată și note de Ion Roman, București, Editura Tineretului.

Bolintineanu, D. 1961. *Opere alese. Poezii*, vol. I. Studiu introductiv de D. Păcurariu. Text stabilit de Rodica Ocheșeanu și Gh. Poalelungi, București, Editura pentru literatură.

Călinescu, G. 2003. *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent*, Bucureşti, Fundaţia Regală pentru Literatură şi Artă, 1941, Editura Semne.

Dicţionarului literaturii române de la origini pînă la 1900.1979.București, Editura Academiei Republicii Socialiste România.

Manolescu, N. 2008. *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, col. II, Piteşti, Editura Paralela 45.

Negoițescu, I. 1991. *Istoria literaturii române*, vol. I, București, Editura Minerva.

Popovici, D. 1969. *Romantismul românesc*. Ediție îngrijită de Ioana Em. Petrescu, București, Editura Tineretului.

BDD-A27993 © 2018 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:07:28 UTC)